



ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Соузеर.)

ПЕШТА.

Неделя

9. Апріліа 1844

Год. III.

ПРОЛЕЊЕ

(изъ Пожунске Читаонице)

Већь престаде Солъ дуват'

И стезанѣ мразова!

Снегъ спаде

Зима стаде

Сунце сія:

Огревая Вселенну.

Сва створена веселесе

Пріятношту Пролећа

Свога Творца

Благог' Отца

Свако слави;

У пролетномъ Майскомъ дну.

Любкимъ окомъ кадъ погледимъ

На мирисне ливаде!

Свуд' разливка

Одъ потока

Кривудећи,

Тахо жуборъ одаю.

И пастыри стадомъ своимъ

Поля намъ прекрили!

Вруле зуе,

Янцы блес,

Дивно игра

Ахъ Пастырка у полю.

Трудолюбивъ иравакъ малый

Тражи себя ужитакъ!

Сокъ су пчеле

Свой почеле,

Изисави,

У кошице восити.

На поверхность быстры вода'

Рыбе се праћакаю

Нема леда

Да имъ неда

Горе с' дигнут';

Да немогу пливати.

По дубрава густы шума'

Гласть се птица отзива!

Славуй пѣва,

Съ пьнимъ и шева

Свой природи

Пролеће обявлюю.

Раномъ зоромъ Земледѣлацъ

Спрема се садъ на ниву!

Отъ оставе

Свое справе

Опетъ носи;

Съ ньомъ да посо започие.

Айд'мо и мы дакле Браћо

У пролѣто коло то!

Да мы нашимъ

Свакидашнимъ



Трудомъ Србско
Подравимо Књижество.

Нека расте, листа, цвета,
Ко пролетный Майский цветъ;
На све стране
Свое гране;
Нек' распростране.
Сви да знаю, Србъ да бди! —

1844. г.

Иаша Радосављевић

ХАРФЕИСТА.

Знатанъ некий Грофъ предузео је једанъ светији походъ у Јерусалімъ Светомъ Гробу, одъ частији поради једногъ завета, а одъ частији за свое грехе покаяти се — Безъ опасности дошао је онъ намеру свогъ одвећији трудногъ путованија, и већ је био у повратку, кадъ алъ на путу падне онъ Пустајимскимъ Арапима у руке, и одъ Емира једногъ истији Арапа био је онъ у тврдомъ и строгомъ затвору држанъ, тако да је већ двоумити почео, и гда више отечество свое видити. Свакиј данъ онъ је јоштъ съ једнимъ трпљењији соучастникомъ у плугу упрегнутъ је, и морао је коњску службу одправљати; премъ да је једанъ јакъ и снажанъ човекъ онъ је, то је скоро опетъ овомъ тешкомъ и поругателномъ послу, и кампје ударцима његовогъ безчувственогъ Нагоничара подлеђао, кой је сваку уморност строго казнио.

Истый Грофъ имао је једну побожну и добродѣтелну жену, која се одвећији мучила и жалостила, кадъ једно лето за другимъ прође, а нѣнъ мужъ јоштъ изоста; одъ премлогъ плача побледиле су скоро нѣне очи, а жалост и туга превили су нѣнъ нѣжанъ женскиј стасъ. Напоследку чуе она одъ једногъ натрагъ враћајућегсе Аје, да је Грофъ у руке Неверника пао, и у робству гине. Кое, како је чула, одма је она то храбро заключење учинила, нѣга, ма до краја Света потражити и немировати дотле, докле га ненаће и неослободи, и на овай коначъ одцекла је она потайно своју густу

косу, обукла је Ацинску обућу, и метнувши преко једногъ ока мелемъ учинила је себе оссобито тако непознатомъ, да нико у њози једну женску посумњати ће могао; и овако преобучена уклонила се изъ свогъ Двора ноћу тайно, да јој нико у нѣномъ предузиманю препятствовао небы, и дала се с нѣномъ харфомъ коју је она майсторски ударада на путъ. Будући да она предузетый путъ је знала, тако блудила је читаве месеце тамо амо, пре него што је свету земљу и негдашња пребивалишта Неверника докучила; но ипакъ је све тегобе надвладала њена побожностъ и непотресима храбростъ. Премда су Неверници одвећији диви и наирштени другови, алъ зато опетъ ни су били безчувственни прама обаятеле Свирке, и будући да је она Харфу тако изрядно ударати разумела: зато нису њој ништа на жао чинили, и свуда у Дворовима Књажескимъ радо су је виђали — и богата награда је била је њој за њену любвездостојнији жице удар је давата. Алъ она никди себи другу наклоностъ је измолјавала, него само да бы уваћенемъ Христијанскимъ Робљемъ једанъ покрепителни напитакъ пружити смела, у надежди не биљ при каквој прилики вѣногъ драгоцѣногъ Супруга открыла.

Кадъ је она једанъ данъ у Двору једногъ Емира чрезъ свою Харфе свирку срце и стогъ побудила, рекао је овай прјатно љуби: „Странче! Ты си чрезъ твоје жице Свирку мое срце побудио и мени једанъ одвећији прјатанъ сајтъ прибавио — Чимъ могу, и треба, да те я наградимъ? измоли теби штогодъ одъ мене, и ако је могуће, ову тије учинити.“ На ово додала је Грофица: „Допусти ми дакле да свакомъ твомъ Христијанскомъ Робу изъ милосрдја једну чашу вина пружимъ, чека се с њимъ подкрепи.“ „Ты си одвећији разуманъ,“ рекао је Емиръ, и мени врло мало поверишъ, зато будући, да ты тако м ало одъ мене иш тенъ. Подкрепи же само Робове, него, ако бы се кой између љуби допао, узми га са собомъ, я ти га на дар је покланямъ.“

(коначъ слѣдује.)



ЗА ИКОНОМИЮ.

Вообще познато је, особито онима, кои воћнаке держе, да мрави воћкама, а найвећи каламцима, често шкоду приузрокују: тако добро ће бити, наилакша два начина, како се мрави утаманути и отъ каламака отбити могу, укратко назначити:

1.) На верло лакъ начинъ, т. є. само са вѣколико з'рна поташе, могу се и читави мравиници утаманути. Треба дакле узети мало или шећера или меда, пакъ съ поташомъ или у каквомъ маломъ лончићу или у разбіеной чинїји помѣшати; овай судићъ полакъ треба противъ кише поклопити, или ма чимъ закрилити, потомъ положити га доле при корену воћке, (особито при крушковомъ каламку, будући да се на крушковомъ лишћу многе као гњиве или уши налазе, коима се мрави радо пеню, и нњову каль, коя је сладка, єду), коя је млада, и коя треба, да се отъ мрави, да је непокваре, чува; тако мрави отма осете у судићу съ поташомъ помѣшану посластицу, пакъ маомъ сви наг'ру у судићу, да се насладе; ал' ова имъ наслада до мало часа горка и пре-горка падне: єръ сви, кои су годь отъ нѣ окусили, морао скапати. Пакъ шта јошть; не само да они мрави, кои изъ стављногъ подъ воћку судића, посластицу єду, морао скапати; него, кадъ се кои мравъ исте по-сластне смѣште наеде, па отиде међу друге мраве. и овимъ за нѣга отровомъ, кои му сву утробу изгрызе, мучећисе, найпослѣ чистый бѣлый сокъ изблое, то се отма други мрави около тогъ бѣлогъ сока скупе, жельно почну га сисати, и сви часкоро судбу почившегъ мрава окuse. Овай страшный за мраве отровъ, ни за какву другу животыню нје опасанъ, само јошть за пчеле; но будући да се судићу полакъ покрье, то ове немогу лагко до нѣга доћи, да га сисаю,

2.) Мравима се лагко може путъ пре-пречити, да се до каламка, или на младо дрво попети не могу. Треба узети малу чинїцу, коя се и за две крайцаре може купити, пакъ у среди је проврѣти а многа се

и проврѣна купи; ову на стабло, особито онда, кадъ каламци јошть ни су истерали, натакнути, и одоздовъ јо дрвцетама около полакъ стабла подупрети. Потомъ маовиномъ рупу чинице запушити; водомъ јо напунити и тако мрави ћеду доћи до чинице; ал' ћедусе опетъ натрагъ вратити, єръ ни једанъ нећесе усудити преко воде далѣ горе путъ свой продужити. У случају пакъ, ако каламци или воћке имаду гране такове, да се чинїја неможе одозговъ на нњи натакнути; то треба већу једну чинїју изъ две половине около стабла са жицомъ саставити и добро јо утврдити. У време суше сваки четрнаестъ дана треба чинїју водомъ налити. И на те тако лаке и безъ свакогъ скоро решени трошка начине, могу се младе воћке и каламци сачувати, да ји мрави не покваре.

Б А С Н А.

Жена и Смрть

Сдана добра жена бояше се свога мужа изгубити, кои тежко боловаше, и малъ съ ума не изыђе, кадъ јој Лѣкаръ каза, да преболети неће: и она отнюдъ захтѣваше, да бы смрть њу вмѣсто мужа узела. Она моляше, плакаше и ѡикаше, докле смрть найпослѣ онако страшна као што јо молују не доће и предъ њу не стане; коју смотривши добра жена тако се отъ нѣ яко уплаши, да чисто изванъ себе буде; но кадъ сирота отъ великогъ стра мало къ себи доће; то зачне се извинявати говорећи, да она персона, по коју је она дошла, тамо у постельи лежи.

И РАВОУЧЕНИЕ. Любовъ се права отъ самогъ себе починѣ, вели пословица: и кадъ добро разсудимо, мы ако ћемо јошть толико свога пріятеля миловати, опетъ себе найволемо. Нитко се више смрти небои, као они, кои обичавају говорићи: „Гди смрти, да ме узмешъ, да се немучимъ!“ — а кадъ имъ ова истинно доће, онда ю, леле! помагай! вичу. Као оной старацъ, комъ се животъ већи био досадио, и смрть зваше, да га съ овогъ света узме; а кадъ смрть доће, па га запыта, што је зове? Та нашта отговори старацъ сирома уплашенъ, да ни са дошла



боље бы: аль већ кадъ си овде, помози ми натоварити ово бреме на леђа, да идемт брже кући; ерь ме чокао. На кратко, смрть у шали звати, то је сујено и будаласто, а ю изъ истине жељити, то је без божно. Вообще смрть звати, то је за смелниш и бесполезно; ербо она ће сигурно у опредѣлено време доћи, ил' мы ю звали или не, и много пута дође она кадъ је се и ненадамо.

Сам. М.

ВѢСТИ.

Пешта, 8 гѣ Априла. Юче је овамо Нњијова Експеленција Господњија Јосифа Рајачића, нашъ общелюблјенији и добрији Архи-Епископ и Митрополит у пожеланомъ здрављу, благопоспѣшина на пароплову у поль десетъ сатиј предъ полдне приспѣо; и кодъ Высокоблагородн. Г. Еугеніја отъ Гујруковича, Верховногъ наши Народни Школа кр. Надзорателя преноћивши, данасъ је у ютуру на пароплову преко Коморана, где ће се, као што се чује, једанъ данъ бавити, у Пожуну на Земальскій Соборъ отпутовао,

Такођеръ и Нњијово Высокопреосвященство Господњи Пантелејмонъ Живкович, Епископъ Темишварскій дошаоши 6 гѣ овога месеца у ютуру у 6. сатиј у Пешту, одма се на пароплову и у Пожуну на Дјету кренуо.

Пешта. Данасъ 7. Апр. били смо опетъ на велику радость нашу участници редке славе и Србскогъ веселија. Овде ће Свеучилишта Угбрскогъ млади Срби за знакъ свогъ сыновногъ почитања и срдечне благодарности къ ономе Мужу, кој је своимъ къ благу Рода Србскогъ клонењимъ се дѣљма и предприма обшту любавь кодъ свогъ народа задобио, Мужу — кој је, на срећу нашу, досадъ и словомъ и дѣломъ показао, како му Православна Праотаца наши Вѣра, и како му милай Родъ свой и благо вога на срдцу и души лежи, сирѣћи Нѣговoj Експеленцији Господњију Архи-Епископу и Митрополиту нашему Јосифу Рајачићу — дали су Серенаду, — милозвучну Свирку са пратњомъ пламтећи букињи (Fackelzug). Много бы, премного недостало, кадъ бы я ону радость, кадъ бы млады Срба пламтећи жаръ описати, кадъ бы се у описание овогъ величественогъ појавља упустити хотео. Не зна се, да ли је лепше и прјатније

было слушати Свирку, коју је нашъ младай Србинъ Г. Миловукъ предводио, у којимъ милозвучнимъ тоновима при тијомъ вечеру разливаше се знаци искрене любави къ своме Отцу, — ил' в миље Србскомъ оку погледати было на младежъ пламтећи букињи држећи, као жертве срдца свога, — жертве, у који валовитомъ пламену дизаше се величествено срдечна чувствованіја къ плавоме своду небесномъ, дизаше се жељ къ Престолу Вышњегъ Творца за здравље и други животъ премилогъ Архијастыра. — — Какавъ је ово појављај био за Србина, слабо је перо мое да бы подпуно изразити могло; а особито онај радости ускликъ обштїј изразити се не може, кадъ је са пламтећомъ букињомъ у руци Г. Милошъ Радончић у средину ступио ср речма: „Нѣгово Превосходителство нашегъ обштелюблјеногъ Г. Архи-Епископа и Митрополита Јосифа Рајачића, Вожда и Отца Народа Србскогъ, кој Права Народна брани и заштитава, да Богъ поживи на Славу Православне Вере наше, на дјенку и поноћи Народа Србскогъ на многа лѣта!“ Славити Отца Цркве и Народа не значи ли любити и славити свогъ светогъ Верозаконъ, свогъ милай Народъ?! — Таковъ намъ подобаетъ Архи-Ерей! —

Праволюбъ.

ЧУДНО СТВОРЕНЬ ЧОВЕКА.

У Енглезской у вароши Гвернесейу, на острву Норманіје умре године 1802, Маја 6. гѣ једанъ Официјаръ, Самуилъ Макдоналдъ, но онъ је већ ма подъ именемъ Биг — Самъ — велики Самуилъ — познатъ био, у четрдесетомъ лету свога живота. Нѣгова величина била је одъ шесте стопе и десетъ цола; прси пакъ бију му четири стопе широке. Све на њему било је добро пропорцијато, изузимају бутиће, кое су му се за толикј теретъ кој су поднети морале, врло дугачке быти видиле. Онъ је умро одъ грудниј водене болести, одъ кое обично люди нѣговога состава умиру.

Ар. Николићъ
изъ К.

Станъ Дунава у Пешти.

19. Априла п. р. 12'. 6." 3."
20. Априла 12' 8." 9."

Скоротеча излази у седмици 2 путъ, Четверкомъ и Недельомъ; цена му је како за овдашиј тако иза стране Предчисленке за поль године 4 фор. у сребру. Предчислитисе може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешти кодъ Извдавателя, у Бедемској улици (Bastei Gasse Nro. 349.)

Извдаватель Димитрий Јовановићъ.

У ПЕШТИ словома Баймоловићъ.